

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา และสำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 0 2244 2067-8

เรื่อง รัฐสภาไทยกับอาเซียน

ผู้เรียบเรียง นางสาวนารีลักษณ์ ศิริวรรณ วิทยากรชำนาญการพิเศษ
กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ

ออกอากาศ เมษายน 2561

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations) หรือ ASEAN ก่อตั้งขึ้นโดยปฏิญญากรุงเทพ เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 และต่อมาได้มีการขยายความร่วมมือในด้านเศรษฐกิจและสังคม จนเกิดมีการจัดทำกฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) หรือธรรมนูญอาเซียน ซึ่งเป็นกฎหมายจัดระเบียบองค์กรที่ทำให้อาเซียนมีสถานะเป็นนิติบุคคล กล่าวคือ เป็นการวางกรอบกฎหมายและโครงสร้างองค์กรให้กับอาเซียนเพื่อใช้ในการทำงานของประชาคมอาเซียน อย่างไรก็ตาม การดำเนินการความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมาชิกในประชาคมยังอยู่บนพื้นฐานของกฎหมายระหว่างประเทศ ดังนั้น การทำสนธิสัญญาเพื่อกำหนดสิทธิและหน้าที่ของประเทศสมาชิก ตลอดจนการบูรณาการหรือการทำกฎหมายให้สอดคล้องกันของประชาคมอาเซียน จึงต้องศึกษาพันธกรณีของอาเซียนทั้งในช่วงก่อนและภายหลังการมีผลบังคับใช้ของกฎบัตรอาเซียน

สำหรับประเทศไทยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบการดำเนินบทบาทในส่วนของฝ่ายรัฐบาลคือ กรรมาอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ และคณะกรรมการผู้แทนถาวรประจำอาเซียน (Committee of Permanent Representatives: CPR) มีภารกิจในการสนับสนุนการทำงานของคณะมนตรีประชาคมอาเซียน และองค์กรระดับรัฐมนตรีอาเซียนเฉพาะสาขา รวมทั้งประสานงานกับสำนักงานเลขาธิการอาเซียนและสำนักงานเลขาธิการแห่งชาติ ตลอดจนดูแลความร่วมมือของอาเซียนกับหุ้นส่วนภายนอก ทั้งนี้ ภายใต้แนวนโยบายการขับเคลื่อนในการสร้างความสัมพันธ์อันดีและการสร้างความร่วมมือกับภูมิภาคอาเซียนไว้ในกรอบทิศทางการพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) และแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

นอกจากบทบาทของรัฐบาลหรือฝ่ายบริหารประเทศแล้ว ฝ่ายนิติบัญญัติโดยหน่วยงานในสังกัดรัฐสภา ได้มีบทบาทสำคัญในด้านต่างประเทศควบคู่กับรัฐบาลตลอดมา ด้วยการเสริมสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระดับโลกในเวทีรัฐสภาระหว่างประเทศ และระดับภูมิภาคในเวทีรัฐสภาอาเซียนระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศ เพื่อช่วยแสวงหาแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของประชาคมโลก ด้วยวิถีทางการทูตของรัฐสภาในด้านต่าง ๆ และจากการประเมินแนวโน้มบริบทของประเทศไทยในอนาคต ภายหลังจากการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 จึงได้กำหนดให้มีภารกิจในการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีและความร่วมมือในเวทีรัฐสภาระหว่างประเทศเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทยให้เป็นที่ยอมรับทั้งในระดับโลกและระดับภูมิภาคมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับภูมิภาคอาเซียนที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอนาคต อันนำไปสู่การเสริมสร้างความสัมพันธ์ ความร่วมมือ ทั้งในด้านการทำสนธิสัญญา ข้อตกลงหรือการ

เจรจาต่อรองทางด้านการเมือง สังคมและสิ่งแวดล้อม การขยายโอกาสและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระหว่างกัน การเชื่อมโยงกันระหว่างภูมิภาคและเศรษฐกิจโลก การสร้างความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาประเทศร่วมกัน ตลอดจนการส่งเสริมการสร้างฐานการผลิตสินค้า บริการและการประกอบธุรกิจมากขึ้น

เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2557 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในฐานะองค์กรสนับสนุนการทำหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ ได้จัดตั้งศูนย์ประชาคมอาเซียนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้ โดยการปฏิบัติการกิจของกลุ่มงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เพื่อสนับสนุนบทบาทภารกิจด้านประชาคมอาเซียนของรัฐสภาให้สอดคล้องกับแนวโน้มบริบทของประเทศไทยในอนาคต และนำไปสู่การเสริมสร้างความสัมพันธ์ ความร่วมมือ การทำสนธิสัญญา ข้อตกลงหรือการเจรจาต่อรองในเวทีประชาคมอาเซียนทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี อันนำมาซึ่งผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนในอนาคต และเพื่อให้การดำเนินงานด้านอาเซียนของรัฐสภาเป็นประโยชน์ต่อสถาบันนิติบัญญัติในการพิจารณาประเด็นทางกฎหมาย และข้อตกลงต่าง ๆ ระหว่างสมาชิกในกลุ่มประเทศอาเซียน โดยมีการดำเนินงานที่สำคัญ ประกอบด้วย 1) ส่งเสริมประสานงานและดำเนินการเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนในบริบทนิติบัญญัติ 2) บริหารจัดการระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประชาคมอาเซียน 3) ประสานความร่วมมือกับส่วนราชการภายในและภายนอก ตลอดจนหน่วยงานอื่นทั้งภายในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับประชาคมอาเซียนในความร่วมมืออย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ 4) ประชุมคณะกรรมการประชาคมอาเซียนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและคณะกรรมการประชาคมอาเซียนของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา

ต่อมา ในปี 2560 ได้มีการจัดทำ “เว็บไซต์ศูนย์ประชาคมอาเซียนของรัฐสภา” (ASEAN Community Center of the National Assembly) โดยความร่วมมือระหว่างสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โดย ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการประชาคมอาเซียนของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา เพื่อบูรณาการฐานข้อมูล และเว็บไซต์ด้านประชาคมอาเซียนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาให้เป็นหนึ่งเดียว ที่สามารถสืบค้นได้ทั้งข้อมูลด้านประชาคมอาเซียน ข้อมูลการพิจารณากฎหมายอาเซียน ตราสารอาเซียน งานวิจัยและงานวิชาการด้านประชาคมอาเซียน ข่าวสารอาเซียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ตลอดจนเว็บไซต์กับหน่วยงานเครือข่ายความร่วมมือด้านอาเซียนของรัฐสภา

ปัจจุบันแผนยุทธศาสตร์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561-2564 ได้กำหนดพันธกิจในการสนับสนุนสถาบันนิติบัญญัติในเวทีประชาคมอาเซียนและรัฐสภาระหว่างประเทศ และมียุทธศาสตร์การเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี ตลอดจนความร่วมมือในเวทีประชาคมอาเซียนและรัฐสภาระหว่างประเทศ โดยมีการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องทั้งในด้านการรับรองคณะบุคคลสำคัญที่มาเยือนรัฐสภาไทย การเข้าร่วมประชุมรัฐสภาอาเซียน การเสวนาผู้ทรงคุณวุฒิด้านอาเซียนในระดับภูมิภาค การเยี่ยมชมนักเรียนประชาคมอาเซียนของรัฐสภา การจัดเสวนาทางวิชาการด้านการวิจัยเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน และการสร้างเครือข่ายนักวิชาการด้านอาเซียน เพื่อสนับสนุนการทำหน้าที่ของรัฐสภาต่อไปในอนาคต

บรรณานุกรม

“คำสั่งสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่ 1934/2557” เรื่อง จัดตั้งศูนย์ประชาคมอาเซียนของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (29 กันยายน 2557).

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). แผนยุทธศาสตร์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561–2564. สืบค้น 10 มกราคม 2561 จาก

http://www.intranet.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/group21/ewt_dl_link.php?nid=1018

_____. (2558). ประวัติอาเซียน. สืบค้น 10 มกราคม 2561 จาก

http://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_dl_link.php?nnid=40

_____. (2560). รายงานสรุปผลการดำเนินงานการบูรณาการฐานข้อมูลและเว็บไซต์ด้านประชาคมอาเซียนของส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 “เว็บไซต์ศูนย์ประชาคมอาเซียนของรัฐสภา”. กรุงเทพฯ: กลุ่มงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.